

2. 7. 2017 - S chutí do otroctví

1. čtení: Jr 18, 1-10

Píseň: 67 - Ó Pane, smiluj se nad námi

Základ kázání: Ga 5, 13-17

Kázání: Milé sestry, milí bratři v Kristu,

minulý týden tu zazněl stejný základ kázání. Avšak s velikou chybou. A ještě ke všemu úmyslnou.

Ne snad co se týká svobody či příkladu seniorů mezi námi ve svobodě i příležitosti k čemu nám svoboda je. Nýbrž v překladu. Minulou neděli jsem uvedl: „Vy pak jste byli povoláni ve svobodu. Jen ne ve svobodu příležitosti těla.“ Avšak už jsem nevedl neuhlazený překlad toho, co následuje. Bohužel jen málo se vejde do jednoho kázání.

Tedy dovolte doplnit. Ekumenický překlad pokračuje: „Nýbrž služte v lásce jedni druhým.“ Hezké, zajímavé, chytlavé. A nakonec proč ne. Avšak neohlazený překlad ukáže něco zásadně odlišného: „Nýbrž *otročte* v lásce jedni druhým.“

O tom, že překlady změkčují původní kanonické texty jsem hovořil již mnohokrát. Překladatelé tak možná činili v domnění, že pisatel nevěděl, co hodlá napsat, zatímco překladatelé to vědí lépe... Nebo se možná báli, že by lidé pravdu neunesli. V druhém uvedeném by měli mnohdy pravdu.

Protože apoštol Pavel, autor tohoto dopisu, skutečně napsal, že si máme v lásce otročit. Ne sloužit. Ne posluhovat (tak kraličtí). Nýbrž otročit. Řecké δουλος (dúlos) dokonce nalezneme o kapitolu v Gal 4, 7 (ČEP): „A tak už nejsi *otrok*, nýbrž syn, a když syn, tedy z Boží moci dědic.“ Zajímavé, že tam nebyl problém řecký termín pro otroka nezměkčit na sluhu...

Protože skrze spojení „otroctví lásce“ sděluje Pavel geniální pravdu, protože myšlena je láska Boží (agapé), nikoli lidská: Člověk nemůže být absolutně svobodný. Ba dokonce ani nevíme, co tato absolutní svoboda znamená a jak vypadá. Z čehož vyplývá, že člověk

nevyhnutelně vždycky něčemu/někomu otročí. Ačkoli si často, dle své přirozenosti, namlouvá opak.

Nelze uniknout například gravitační síle - má nekonečný dosah. I mimo sluneční soustavu na nás působí gravitační síla Slunce. Velice slabě, ale působí. Nelze uniknout plynutí času, ba dokonce nelze zvrátit ani směr plynutí času, jak dokládá současná astrofyzika. Nelze se vyvléknout ze společenské zodpovědnosti, i kdyby byla sebemenší. A tak dále - jen výčtem mocností, kterým lidé otročí, bychom mohli naplnit celé kázání.

A starověký člověk to věděl úplně stejně. Ba možná lépe než člověk postmoderní, který si někdy namlouvá, že je přece tak svobodný. Zejména když otročí svému tělu, egu či přirozenosti.

Apoštol Pavel proto psal o „vzájemném otročení v lásce“ zcela úmyslně. Protože člověk nemůže být absolutně svobodný. Pouze si vybíráme, jakým silám, myšlenkám či jiným objektům budeme otročit: Rodině. Dětem. Sobě. Svým chtěním. Svému sebeovládání. Pravdě. Svobodě. Pocitu užitečnosti. Nadřazenosti rasy. Mamonu.

Všechny tyto a další objekty pak člověka zotročují v negativním, protože destruktivním, smyslu. Otroctví rodině člověka snadno zničí, právě jako otroctví nepřenesené třeba pod egyptským bičem. Stejně jako otroctví svému nitru, vlastním pocitům, kterékoli ideologii.

Podivnou výjimkou však je právě ono paradoxní otroctví Boží lásky. To jediné otroctví, které není ničivé.

Boží láska je totiž základním vztahem, který nás určuje. Ne láska lidská. Nýbrž Hospodinova - ta, díky níž je vůbec něco v tomto světě. Ba dokonce nějaký svět.

Hospodinova láska je totiž úplně jiné vztahování se k čemukoli, než je veškeré ostatní. Bůh k člověku přistupuje vždy jako k svobodnému, plnoprávnímu a důstojnému subjektu. Nikoli k objektu. Pro Hospodina tedy nejsme předmětem k nějakému účelu (objektem). Jsme účelem samotným (subjektem). Nejsme nástrojem, neužívá a nevyužívá nás - nikdy. Přestože zrovna Hospodin by mohl a má na to právo - jsme hliněné nádoby utvořené jeho rukama. Jsme kus země splácané s vodou, s nimiž si Hospodin může udělat, co chce. A nikdo mu v tom nemůže zabránit.

Mezilidské vztahování k čemukoli je pak většinou opačné. Skutečnosti kolem nás jsou obvykle a zcela samozřejmě předměty k

našemu užitku. Jsou to pro nás objekty - v již podvědomé iluzi, že jsme řadu z nich vytvořili jako hrnčíři. Kostely, domovy, elektřina. Stromy, rostliny, voda, vzduch, země. Zvířata. Bohužel jen výjimečně přistupujeme ke skutečnostem vnějšího světa jako k samostatným a plnohodnotným subjektům. Přestože v Božích očích jimi jsou...

I lidé nám bývají jen nástrojem. Například k uspokojení vlastních potřeb bezpečí. Finanční podpory. Splození potomka. Kamarádství, pomoci. Bývají prostředkem k něčemu. A tak objekty. Tedy věcmi, které „máme“. Kterými disponujeme. A tak samozřejmě, že když už se nehodí nebo splnili svůj účel, nechť laskavě odejdou a zmizí. Nebo alespoň neobtěžují.

Ale Bůh ne. Ani k rostlinám, ani k nám se takto nevztahuje. Z nějakého důvodu se Hospodin ke svému stvoření vztahuje láskyplně - tedy jako k vždy důstojným subjektům. Boží láska znamená, že odmítám, aby bližní pro mě byl prostředkem a nástrojem k něčemu. Přestože má přirozenost mě právě k tomu svádí.

Každý člověk je stejně svobodný a důstojný jako já. Má stejná základní práva jako já. Má stejnou důstojnost jako já. Vždycky. Protože jeho svoboda, důstojnost i hodnota vyplývají z Boží lásky k němu. Ne z názoru mého nebo nějakého lidského společenství. Před Hospodinem nemůžeme pozbyt důstojnost, protože Hospodin nás nepřestane milovat. Tak všechny tři biblické teologie.

I proto je pro nás to základní pravidlo lásky k bližnímu jako k sobě samému tak strašně těžké. A láska k nepřítelům spíše bláznovstvím. Protože znamenají přijímat i nenáviděného a nepřítele ne jako předmět, prostředek a nástroj. Jako věc. Jako něco, čemu mám vládnout, rozkazovat. Co mě má poslouchat. Jako věc, která je tu pro mě a nebo právě mně překáží. Jako hlínu, z níž si můžu uplácat hrnec, jaký uznám za vhodný - nebo jej mohu zničit. Jako věc, která mi má pomoci, když já chci, ale nedejbože aby se choval ke mně stejně jaké já k němu. Na to nemá právo!

Takové chování totiž vytváří vztah subjekt-objekt, a tak vztah otrokář-otrok, a tak otroctví. Protože vítězí lidská vůle - tedy svévole. A tak odmítání Boží vůle. Tedy vůle, před kterou jsme si všichni rovni. Vůle, která nás miluje, ačkoli následujeme touhy vlastní přirozenosti včetně zpředmětňování a zbožšťování i našich

nejbližších. Ačkoli nás následování právě této přirozenosti vede k požívání, hubení a vymýrání.

Proto je ono paradoxní otroctví Boží lásce tak jiné. Jím odmítáme otročení všem ostatním silám, idejím a skutečností. V otroctví lásce odmítáme velení lidské přirozenosti. Chtění a tužebných i bližních. A přijímáme, že všechny skutečnosti kolem nás jsou Božím stvořením. Kromě zla a hříchu, které vpouštíme do světa právě a jen my - lidé. Právě otročením všemu jinému kromě lásky.

Proto máme právě Boží lásce otročit - ne svým lidským láskám! Tedy poslouchat Boží lásku k celému stvoření zcela věrně, poslušně a bez utíkání k jiným pánům. Má diktovat každý náš krok, ba dokonce každou myšlenku, ba dokonce každý názor a pohled. Má nám zcela a kompletně vládnout bez jakýchkoli zadních vrátek nebo odmlouvání. Ano, máme otročit lásce. Máme otročit láskyplně. Sobě navzájem. A tak následovat Kristův příklad.

Tak odkládejme už podvědomé a automatické zpředměťování všeho kolem nás. Lidí, zvířat, věcí i myšlenek. Nejsou tady pro nás - ačkoli to nás lidský svět a lidská přirozenost učí. Hospodinova pravda je opačná: My jsme tady pro ně. Jako otroci. Nežil právě tak Ježíš Kristus?

Jsme stvoření k obrazu Božímu. Otroctví lásce a v lásce je nejbližší, jak se můžeme dostat k naplnění a uskutečnění tohoto obrazu. Protože vysvobozuje z touhy vládnout a hlavně mít na věci vliv. Otroctví Boží lásce vysvobozuje skrze pokornou a tichou službu světu kolem nás. A zdaleka nevysvobozuje jen nás. Paradoxně je toto otroctví nejširší a nejhlubší svobodou, k níž se můžeme dopracovat. Po vzoru Ježíše Krista, vtěleného Stvořitele světa.

Amen.

Píseň: 688 - Odpust'